

ΕΡΕΔΟΛΟΤ

**Εργαστήριο Ερευνών & Δορυφόρων Λογαριασμών Τουρισμού
Πανεπιστήμιο Πατρών**

LaReTSA

**Laboratory of Research & Tourism Satellite Accounts
University of Patras**

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου : Καθηγητής Ζαχαράτος Γ. (τέως διευθυντής ΕΡΕΔΟΛΟΤ)

Διευθυντής ΕΡΕΔΟΛΟΤ: Αναπληρωτής καθηγητής Γιαννίκος Γ.

Υπεύθυνος ΕΡΕΔΟΛΟΤ: Δρ. Γιαννόπουλος Κ.

Υπεύθυνος Έρευνας Κρήτης: Δρ. Χατζημαρινάκης Σ.

**Συνοπτική Παρουσίαση Έρευνας
Κατανάλωσης Προϊόντων στα Ξενοδοχειακά Καταλύματα του
Δήμου Χερσονήσου και της περιφέρειας Κρήτης
- Δείκτες κατανάλωσης και προβλέψεις 2014 -**

Κύρια αποτελέσματα έρευνας:

- Διαμόρφωση Δεικτών Κατά Κεφαλήν Κατανάλωσης Προϊόντων Ανά Διανυκτέρευση και εκτίμηση συνολικών ζητούμενων ποσοτήτων για τουριστική περίοδο 2014
- Πρώτα σε κατανάλωση τα φρέσκα φρούτα και λαχανικά
- Κυριαρχία προϊόντων εισαγωγής - ασθενή σύνδεση της κατανάλωσης με πρωτογενή και δευτερογενή τομέα παραγωγής
- Εποχιακά έντονη συγκέντρωση της κατανάλωσης

Στα πλαίσια της έρευνας με τίτλο «*Διερεύνηση του ρόλου του τουρισμού στην παραγωγική δομή και οικονομία του Δήμου Χερσονήσου με βάση τη προσέγγιση των Περιφερειακών Δορυφόρων Λογαριασμών Τουρισμού*», που ανέλαβε κατ' ανάθεση του Δήμου Χερσονήσου το Εργαστήριο Ερευνών και Δορυφόρων Λογαριασμών Τουρισμού (ΕΡΕΔΟΛΟΤ) του τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πατρών, ανακοινώνονται στοιχεία σε επίπεδο Δήμου Χερσονήσου αλλά και μια πρώτη εκτίμηση σε επίπεδο Περιφέρειας ως προς την προβλεπόμενη κατανάλωση προϊόντων εντός των ξενοδοχειακών καταλυμάτων για την τουριστική περίοδο 2014. Τα ευρήματα αποκαλύπτουν το μέγεθος της συνολικής ζητούμενης ποσότητας στα πλαίσια παραγωγής και διάθεσης όλων των υπηρεσιών εντός των ξενοδοχειακών μονάδων (διαμονής & εστίασης), παρέχοντας την αναγκαία πληροφόρηση για την χάραξη πολιτικών σύνδεσης της τουριστικής κατανάλωσης τόσο με τον πρωτογενή όσο και με τον δευτερογενή τομέα της εγχώριας παραγωγικής δομής.

Ειδικότερα, τα μεγέθη προκύπτουν από δείκτες ημερήσιας κατά κεφαλήν κατανάλωσης προϊόντων για περισσότερες από 100 ομάδες προϊόντων. Στην αναπτυσσόμενη λίστα περιέχονται πάνω από 2.000 επιμέρους τελικά προϊόντα και πρώτες ύλες όλων των ειδών, όπως τρόφιμα, ποτά, χαρτικά, χημικά προϊόντα, είδη καθαρισμού και άλλα αναλώσιμα, τα οποία χρησιμοποιούνται από τις ξενοδοχειακές μονάδες ως ενδιάμεσα προϊόντα στα πλαίσια της παραγωγικής τους διαδικασίας.

Δεδομένου ότι ο Δήμος Χερσονήσου συγκεντρώνει με βάση τα επίσημα στοιχεία αφενός το 35% των διανυκτερεύσεων, αφετέρου το 30% της συνολικής δυναμικότητας σε ξενοδοχειακές κλίνες της Κρήτης, οι δείκτες που διαμορφώθηκαν θεωρούνται αντιπροσωπευτικοί σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό και σε περιφερειακό επίπεδο. Μια ακριβέστερη ωστόσο προσέγγιση των ζητούμενων ποσοτήτων στο σύνολο της Κρήτης θα απαιτούσε την διεύρυνση της έρευνας σε επίπεδο περιφέρειας.

I. Δείκτες ημερήσιας κατανάλωσης προϊόντων και συνολικές ζητούμενες ποσότητες σε επίπεδο δήμου και περιφέρειας.

Από τα συλλεχθέντα στοιχεία προκύπτει ότι στην ευρύτερη κατηγορία των διατροφικών προϊόντων τα φρούτα και λαχανικά και ιδιαίτερα τα φρέσκα βρίσκονται στην πρώτη θέση με ημερήσια κατά κεφαλήν κατανάλωση που κυμαίνεται μεταξύ 500-600 γραμμαρίων (βλ πίνακα 1). Σημαντική είναι επίσης η κατανάλωση σε γαλακτοκομικά προϊόντα, ενώ στα κρέατα, τα πουλερικά και τα ψαρικά κυριαρχούν αυτά σε κατεψυγμένη μορφή. Οι συνολικές ζητούμενες ποσότητες τόσο σε επίπεδο δήμου όσο και περιφέρειας, προκειμένου οι ξενοδοχειακές μονάδες να ανταπεξέλθουν στην παροχή υπηρεσιών εστίασης προς τις προβλεπόμενες για το 2014 τουριστικές ροές, απεικονίζονται στις δύο τελευταίες στήλες του ακόλουθου πίνακα. Τονίζεται ιδιαίτερα ότι, η κατανάλωση των ακόλουθων προϊόντων θα προσεγγίσει τα εκτιμώμενα επίπεδα εφόσον οι γενικότερες προβλέψεις των διεθνών και εθνικών φορέων για 18,5 εκ. αφίξεις σε επίπεδο χώρας επαληθευτούν.

Πίνακας 1 : Κεφαλήν κατανάλωση ανά διανυκτέρευση και συνολικές ζητούμενες ποσότητες βασικών διατροφικών κατηγοριών

2014	Κατά κεφαλήν Κατανάλωση ανά Διανυκτέρευση (σε γραμμάρια)	Δήμος Χερσονήσου (σε τόνους)	Περιφέρεια Κρήτης (σε τόνους)
ΛΑΧΑΝΙΚΑ ΦΡΕΣΚΑ	517	3.437	9.673
ΛΑΧΑΝΙΚΑ ΚΤΨ.	153	1.018	2.865
ΦΡΟΥΤΑ ΦΡΕΣΚΑ	581	3.864	10.874
ΦΡΟΥΤΑ ΚΤΨ	2	14	39
ΠΟΥΛΕΡΙΚΑ ΝΩΠΑ	8	51	143
ΠΟΥΛΕΡΙΚΑ ΚΤΨ	73	485	1.364
ΚΡΕΑΤΑ ΝΩΠΑ	36	237	666
ΚΡΕΑΤΑ ΚΤΨ	92	615	1.730

ΚΡΕΑΤΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ	72	476	1.339
ΨΑΡΙΑ ΦΡΕΣΚΑ	14	96	270
ΨΑΡΙΑ ΚΤΨ	73	484	1.363
ΑΛΛΑΝΤΙΚΑ	59	390	1.097
ΤΥΡΙΑ	75	500	1.408
ΓΑΛΑ	123	820	2.307
ΓΙΑΟΥΡΤΙ & ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΤΑ	62	411	1.156

Σημαντικό στα πλαίσια σχεδιασμού και προγραμματισμού πολιτικών σύνδεσης της τουριστικής κατανάλωσης με την εγχώρια πρωτογενή παραγωγική δομή αποτελεί το γεγονός ότι η κατανάλωση σε φρέσκα φρούτα και λαχανικά ξεπερνά το 50% της συνολικής κατανάλωσης βασικών διατροφικών προϊόντων. Επίσης, βάση των εκτιμώμενων ποσοτήτων δύναται η προγραμματισμένη παραγωγή και διάθεση ειδών που καταναλώνονται σε μεγάλες ποσότητες, όπως αλλαντικά, τυριά και κατεψυγμένα κρέατα.

Στον πίνακα 2 απεικονίζονται επιλεγμένα προϊόντα με σειρά μεγέθους προβλεπόμενης κατανάλωσης για το έτος 2014. Η λίστα, χωρίς να είναι εξαντλητική, εμφανίζει ορισμένα προϊόντα με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τον παραγωγικό ιστό της Κρήτης, καθόσον παράγονται ή δύναται να παράγονται από την υφιστάμενη αγροτική και μεταποιητική παραγωγική δομή.

Πίνακας 2 : Κεφαλήν κατανάλωση ανά διανυκτέρευση και συνολικές ζητούμενες ποσότητες επιλεγμένων διατροφικών προϊόντων

2014	Κατά κεφαλήν Κατανάλωση ανά Διανυκτέρευση (σε γραμμάρια)	Δήμος Χερσονήσου (σε τόνους)	Περιφέρεια Κρήτης (σε τόνους)
Καρπούζι	207	1.374	3.866
Πατάτες Φρέσκιες & ΚΤΨ	195	1.296	3.647
Τομάτες Φρέσκιες	148	984	2.770
Πορτοκάλια (βρώσιμα & χυμού)	138	918	2.582
Γάλα Φρέσκο – Μακράς Διαρκείας	92	609	1.713
Κρέας Χοιρινό (Νωπό & ΚΤΨ)	70	463	1.304
Κοτόπουλο (Νωπό & ΚΤΨ)	63	417	1.173
Κρεμμύδια Φρέσκα & ΚΤΨ	54	360	1.013
Πεπόνι	54	358	1.008
Αγγούρια	53	353	992
Πιπεριές Φρέσκιες & ΚΤΨ	31	209	587
Κρέας Αιγοπροβάτων (Νωπό & ΚΤΨ)	30	203	571
Κρέας Βοδινό-Μοσχάρ. (Νωπό & ΚΤΨ)	28	185	522
Σταφύλια	24	160	449
Φέτα & Τελεμές	22	146	410
Μπέικον	22	143	402
Λεμόνια	18	118	333
Λουκάνικο	16	106	297
Γαλοπούλα Νωπή & ΚΤΨ	14	92	259
Ελαιόλαδο	16	104	292

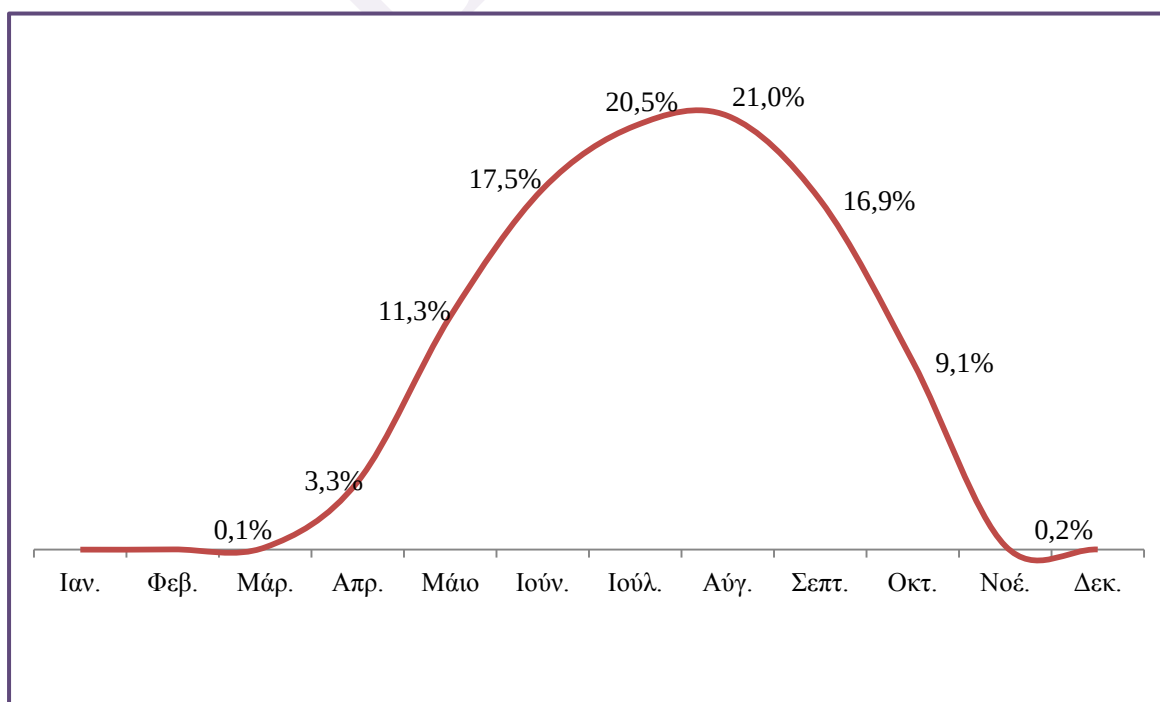
Καρότα ΚΤΨ	11	72	202
Ελιές	11	71	200
Ζαμπόν	9	61	172
Μέλι & Υποκατάστατα	5	36	101
Φασολάκια	5	33	93
Σπανάκι ΚΤΨ	5	31	88
Ανθότυρο/Μυζήθρα (ξινή, ξηρή, γλυκιά)	4	26	74
Γραβιέρα	4	24	66
Μανούρι	2	10	30
Κεφαλοτύρι	1	5	14
Σπαράγγια ΚΤΨ	1	7	20
Μανταρίνια	1	4	11

Η διεθνώς αναγνωρισμένη για την διατροφική της αξία *Κρητική Διατροφή* μπορεί να αποτελέσει πλαίσιο προώθησης των εγχώριων προϊόντων (και όχι μόνο συνταγών) κατά τα πρότυπα του *Κρητικού/Ελληνικού πρωινού* (για αντίστοιχη έρευνα κατανάλωσης προϊόντων πρωινού αναζήτησε στο σύνδεσμο <http://www.hersonisos.gr/municipal/tourism/tourism-satellite-accounts.html>).

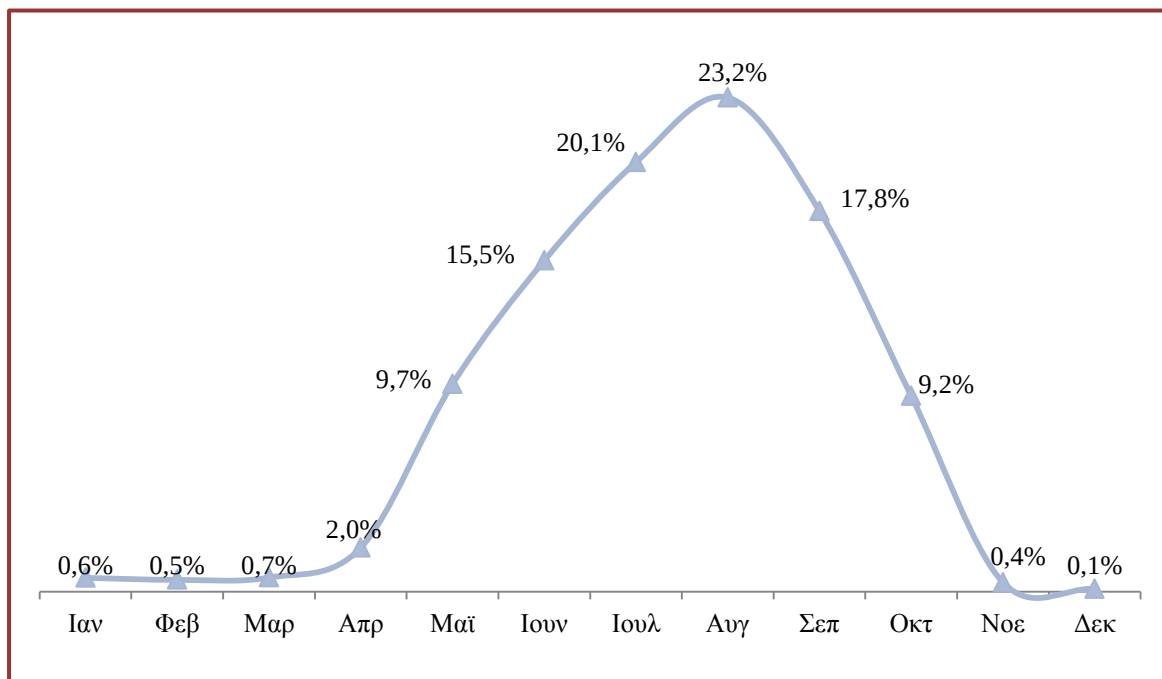
II. Εποχικότητα Κατανάλωσης

Στα ακόλουθα διαγράμματα εμφανίζεται η εποχική διακύμανση στην κατανάλωση των προϊόντων, που στην συντριπτική τους πλειοψηφία ακολουθεί την εποχικότητα των διανυκτερεύσεων στα καταλύματα του Δήμου Χερσονήσου και της περιφέρειας.

Διάγραμμα 1 : Εποχικότητα κατανάλωσης προϊόντων στα ξενοδοχειακά καταλύματα του Δήμου Χερσονήσου

Διάγραμμα 2 : Εποχικότητα κατανάλωσης προϊόντων στα πάσης φύσεως καταλύματα της Περιφέρειας Κρήτης

Όπως εμφανίζεται στα παραπάνω διαγράμματα η κατανάλωση των ξενοδοχείων του δήμου σε τελικά προϊόντα και πρώτες ύλες προκειμένου να παρέχουν τις υπηρεσίες εστίασης εντός των καταλυμάτων συγκεντρώνεται κατά το 75,9% στο τετράμηνο Ιούνιο - Σεπτέμβρη και κατά 41,5% το δίμηνο Ιούλιο - Αύγουστο. Παρομοίως και στην περίπτωση της περιφέρειας το συντριπτικό μέγεθος της κατανάλωσης στα πάσης φύσεως καταλύματα πραγματοποιείται κατά την περίοδο αιχμής (76,6% και 43,3% αντίστοιχα).

Ο προγραμματισμός δράσεων για την σύνδεση της τουριστικής κατανάλωσης με την εγχώρια παραγωγή θα όφειλε να δώσει έμφαση στην καλλιέργεια φρέσκων φρούτων και λαχανικών η περίοδος συγκομιδής των οποίων συγκλίνει με την τουριστική περίοδο, την περίοδο δηλαδή όπου η κατανάλωση των τουριστών συντελείται.

III. Οικονομικό όφελος για κλάδους τροφοδότες και παραγωγική προέλευση προϊόντων

Το συνολικό εκτιμώμενο όφελος για τους κλάδους εκείνους που προμηθεύουν τις ξενοδοχειακές μονάδες με τελικά διατροφικά προϊόντα και πρώτες ύλες (εγχωρίως παραγόμενα ή εισαγόμενα) για την παραγωγή και διάθεση των υπηρεσιών εστίασης προβλέπεται να ξεπεράσει το 2014 τα 38,5 εκατομ. € για τον Δήμο Χερσονήσου, ενώ για την Περιφέρεια Κρήτης εκτιμάται ότι θα προσεγγίσει τα 110 εκατομ. €.

Οφείλει να σημειωθεί ότι σημαντικό τμήμα των ανωτέρων αξιών εκρέει εκτός της οικονομίας της Κρήτης, δεδομένου ότι η συντριπτική πλειοψηφία ιδίως των κατεψυγμένων και μεταποιημένων προϊόντων στα τρόφιμα και τα ποτά προέρχεται από εισαγωγικές δραστηριότητες ακόμα και σε είδη που παράγονται στην νήσο. Κύριοι παράγοντες που δυσχεραίνουν την είσοδο κρητικών αλλά και ελληνικών προϊόντων στα ξενοδοχεία αποτελούν :

- Η αδυναμία ανταγωνισμού των εγχώριων προϊόντων έναντι των εισαγόμενων σε επίπεδο κόστους
- Η διαρκής συμπίεση του κόστους διατροφής των τουριστών που ακολουθείται από το σύνολο σχεδόν των ξενοδοχείων, η οποία εντείνεται με την τιμολογιακή πολιτική που επιβάλει η λογική της απεριόριστης κατανάλωσης του all-inclusive.
- Η αδυναμία ανταπόκρισης της παραγωγής στην έντονη εποχικότητα της ζήτησης
- Η απουσία οργανωμένων τοπικών παραγωγικών και διανεμητικών δομών ικανών για την τροφοδότηση των ξενοδοχείων με προϊόντα στην αναγκαία ποσότητα και τον απαιτούμενο χρόνο παράδοσης.

IV. Η χρησιμότητα του εργαλείου που κατασκευάζεται για την άσκηση τουριστικής και ευρύτερης οικονομικής πολιτικής

Είναι εύκολα αντιληπτό, ότι η αύξηση των τουριστικών ροών (αφίξεις & διανυκτερεύσεις) πυροδοτεί ανάλογη αύξηση στην ζήτηση προϊόντων. Εφόσον μια οικονομία αδυνατεί να ανταπεξέλθει παραγωγικά στο μέγεθος της συντελούμενης κατανάλωσης τότε ενισχύονται οι εισαγωγικές δραστηριότητες. Καθόσον ο τουρισμός αποτελεί ένα φαινόμενο μέσω του οποίου εισρέουν χρηματικές ροές στην οικονομία ενός προορισμού, έχει ιδιαίτερη αξία η κατά το δυνατόν μέγιστη συγκράτησή τους διότι πληθαίνουν οι κύκλοι εμφάνισης και επανεμφάνισης των ροών στα πλαίσια διαδοχικών συναλλαγών μεταξύ των εγχώριων παραγωγικών κλάδων. Κατά αυτόν τον τρόπο μεγιστοποιούνται τα οφέλη που προκύπτουν από τις πολλαπλασιαστικές επιδράσεις της αρχικής τουριστικής δαπάνης στο εγχώριο προϊόν, τη προστιθέμενη αξία και την απασχόληση της περιφερειακής αλλά και εθνικής οικονομίας.

Συνεπώς αποτελεί στρατηγικής σημασίας η ανάπτυξη νέων ή/και η ενδυνάμωση των υφιστάμενων διακλαδικών σχέσεων μεταξύ του ξενοδοχειακού κλάδου και του πρωτογενή και δευτερογενή τομέα παραγωγής, δεδομένου ότι μεγάλο τμήμα της συνολικής κατανάλωσης πραγματοποιείται εντός των καταλυμάτων.

Η Έρευνα Κατανάλωσης Προϊόντων στα Ξενοδοχειακά Καταλύματα προσδιόρισε ποσοτικά για πρώτη φορά την ενδιάμεση κατανάλωση των ξενοδοχειακών μονάδων τόσο σε επίπεδο δήμου όσο και μια πρώτη προσέγγιση σε επίπεδο περιφέρειας. Η διαχρονική παρακολούθηση της εξελικτικής πορείας στην κατανάλωση επιμέρους προϊόντων και των μεταβολών που ενεργοποιούνται στην ζήτησή τους από τις αυξομειώσεις στα μεγέθη των διανυκτερεύσεων, και ει δυνατόν σε συσχέτιση με τα ανά εθνικότητα καταναλωτικά μοτίβα, μπορεί να αξιοποιηθεί από όλους όσους σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με τον τουρισμό. Στόχος του

ερευνητικού εγχειρήματος αποτελεί η κατασκευή ενός εργαλείου που να παρέχει σε όρους υλικούς (και όχι μόνο) την αναγκαία πληροφόρηση τόσο στους παραγωγικούς φορείς για την επιχειρησιακή τους λειτουργία, όσο και στη τοπική αυτοδιοίκηση για την χάραξη στοχευμένης τουριστικής και ευρύτερης οικονομικής πολιτικής (π.χ. αγροτικής πολιτικής). Μιας πολιτικής με επίκεντρο την οργανική σύνδεση της τουριστικής κατανάλωσης με την εγχώρια παραγωγική δομή, με σκοπό αφενός την ενδυνάμωση των υφιστάμενων παραγωγικών κλάδων της περιφέρειας και των ενδο-διακλαδικών τους σχέσεων, αφετέρου την επένδυση σε νέες δραστηριότητες εν καιρώ παραγωγικής συρρίκνωσης.

ΕΡ.Ε.Δ.Ο.Δ.Ο.Τ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Η Έρευνα Κατανάλωσης Προϊόντων στα Ξενοδοχειακά Καταλύματα πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια της μελέτης με τίτλο «Διερεύνηση του ρόλου του τουρισμού στην παραγωγική δομή και οικονομία του Δήμου Χερσονήσου με βάση τη προσέγγιση των Περιφερειακών Δορυφόρων Λογαριασμών Τουρισμού» κατά το διάστημα 2012-13.

Φορέας υλοποίησης της μελέτης αποτελεί το Εργαστήριο Ερευνών και Δορυφόρων Λογαριασμών Τουρισμού (ΕΡΕΔΟΛΟΤ) του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πατρών, με επιστημονικό υπεύθυνο τον ομότιμο καθηγητή τον κ. Ζαχαράτο Γεράσιμο. Η μελέτη πραγματοποιήθηκε κατ' ανάθεση του Δήμου Χερσονήσου, υπό την δημαρχία του κ. Δοξαστάκη Ζαχαρία, στα πλαίσια προγραμματικής σύμβασης.

Κεντρικός σκοπός της μελέτης αποτελεί η εξέταση του τρόπου κατά τον οποίον η τουριστική κατανάλωση και δαπάνη επιδρά στην παραγωγική δομή και οικονομία του πλέον τουριστικού δήμου της Περιφέρειας Κρήτης και ενός εκ των σημαντικότερων προορισμών στην Ελλάδα. Για τον σκοπό αυτόν πραγματοποιούνται παράλληλες μελέτες σε πολλούς Τουριστικά Χαρακτηριστικούς κλάδους (καταλύματα, εστίαση, επιλεγμένοι κλάδοι λιανικού εμπορίου, rent-a-car/bike κλπ) του Δήμου Χερσονήσου.

Σημειώνεται ότι, η μελέτη στοχεύει στην δημιουργία ενός μόνιμου μηχανισμού παρακολούθησης των τουριστικών μεγεθών στο Δήμο, βασικό στοιχείο του οποίου θα αποτελεί ένα Παρατηρητήριο Τουρισμού, και όχι απλώς στην διεξαγωγή μιας συγκυριακού χαρακτήρα έρευνας. Αποδέκτης των ωφελειών από την λειτουργία αυτού του εργαλείου μέτρησης που κατασκευάζεται, θα αποτελεί τόσο η τοπική αυτοδιοίκηση για την χάραξη τουριστικής και ευρύτερης πολιτικής της, όσο και οι ίδιες οι επιχειρήσεις και γενικότερα οι τουριστικές συλλογικότητες που εμπλέκονται άμεσα ή έμμεσα με τον τουρισμό του Δήμου Χερσονήσου.

Επισημαίνεται ότι η εν λόγω δράση διενεργείται για πρώτη φορά στην Ελλάδα, γεγονός που καταδεικνύει την πρωτοποριακή της φύση. Παράλληλα αποτελεί μια από τις σημαντικότερες μελέτες που έχουν ποτέ διεξαχθεί στην χώρα μας στο πεδίο της τουριστικής οικονομίας και ιδιαίτερα σε επίπεδο δήμου, η βαρύτητα της οποίας γίνεται άμεσα αντιληπτή εάν ληφθούν υπόψη οι ιδιάζουσες συνθήκες και αναγκαιότητες πληροφόρησης της τρέχουσας διεθνούς και ελληνικής οικονομικής κρίσης.

Ταυτότητα Έρευνας

Για την Έρευνα Κατανάλωσης Προϊόντων στα Ξενοδοχειακά Καταλύματα επιλέχθηκε δείγμα μονάδων που συγκεντρώνει το 16,5% των ξενοδοχειακών κλινών του Δήμου Χερσονήσου, που αντιστοιχεί και στο 13,4% της συνολικής του δυναμικότητας σε κλίνες (ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενα δωμάτια-διαμερίσματα και τουριστικές κατοικίες).

Από τις συνολικές διανυκτερεύσεις των ξενοδοχείων που συμπεριλήφθηκαν στην έρευνα το 75,3% αφορούσε σε all-inclusive.

Επιλέχθηκαν μονάδες 5 & 4 αστέρων για την διαμόρφωση των πλέον αξιόπιστων δεικτών δεδομένου ότι διαθέτουν οργανωμένα συστήματα εμπορικής διαχείρισης στα πλαίσια του υψηλού βαθμού βιομηχανοποιημένης παραγωγής και λειτουργίας τους, ενώ συγκεντρώνουν συνολικά ως κατηγορίες και την πλειοψηφία (61,3%) των κλινών του ξενοδοχειακού κλάδου σε επίπεδο δήμου.

Οι δείκτες προκύπτουν βάσει ετήσιων στοιχείων που αντλήθηκαν από τα συστήματα εμπορικής διαχείρισης των μονάδων του δείγματος με έτος αναφοράς την τουριστική περίοδο 2012.

Παραπομπές

Για ενημέρωση σχετικά με την εξέλιξη της έρευνας παρακαλούμε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του δήμου (<http://www.hersonisos.gr/municipal/tourism/tourism-satellite-accounts.html>), όπου αναρτώνται συνοπτικά όλα τα στοιχεία που αφορούν τις διάφορες πλευρές του έργου (προγραμματική σύμβαση, φάσεις του έργου, στατιστικά στοιχεία για την κλαδική διάρθρωση του Δήμου ανά είδος τουριστικών επιχειρήσεων, στοιχεία αφίξεων - διανυκτερεύσεων ανά χώρα προέλευσης τουριστών ανά Δημοτική Ενότητα, ενεργειακές καταναλώσεις ξενοδοχειακών καταλυμάτων, έρευνα προϊόντων πρωινού στα ξενοδοχειακά καταλύματα, έρευνα λιανικού εμπορίου & βιοτεχνικής παραγωγής, έρευνα εστιατορίων κλπ).

Δρ. Χατζημαρινάκης Σταύρος

Ερευνητής Εργαστηρίου Ερευνών και Δορυφόρων Λογαριασμών Τουρισμού (Ερ.Ε.Δο.Λο.Τ)
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων
Πανεπιστήμιο Πατρών
e-mail: shatzi@upatras.gr